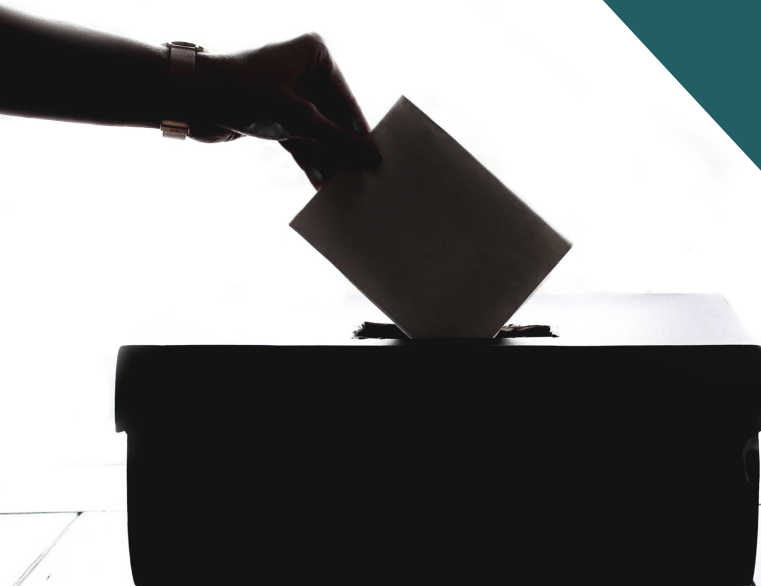

RAPORT DE MONITORIZARE

Activitatea instituțiilor media și a jurnaliștilor pe Facebook în campania pentru alegerile parlamentare din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești

9-22 MARTIE 2020

Realizarea acestui raport a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului American și Britanic prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și UK Aid. Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Centrului pentru Jurnalism Independent și nu reflectă în mod necesar viziunea UK Aid, USAID sau a Guvernului Statelor Unite. Studiu realizat de Viorica Budu.

Introducere și context

Acest raport prezintă modul și dinamica reflectării alegerilor parlamentare noi de la Hâncești de către jurnaliști (n=15) și instituțiile media din Moldova (n=5) în postări pe rețeaua de socializare Facebook, în perioada 9-22 martie 2020.

Studiul este conceptualizat teoretic și testat empiric în contextul în care:

- În era digitală, rețelele de socializare sunt instrumente indispensabile pentru jurnaliști și instituțiile media în activitatea profesională de accesare a informației și de comunicare informațională;
- Platforma de socializare online Facebook constituie un canal important de consum și circulație informațională pentru aproximativ un milion de moldoveni (Gramatic 2019);
- În campaniile electorale, jurnaliștii acordă o deosebită atenție discursului politic și candidaților;
- Ca platformă de liberă exprimare, de participare socială și politică, rolul rețelei Facebook se amplifică în campaniile electorale;
- Activitatea de pe rețelele sociale este protejată de dreptul la libertate de exprimare (garantat de Constituție), însă, datorită afilierii la breasla jurnalistică și la instituția media în care activează, jurnalistul/a este perceput/ă drept persoană publică investită cu responsabilitate socială în cazul în care promovează mesaje publice;
- Experiența alegerilor anterioare desfășurate în Republica Moldova arată că rețelele de socializare sunt adesea folosite ca instrumente de dezinformare și propagandă politică.

STUDIUL PILOT

Studiul este realizat în premieră, pe un eșantion de probă, fiind axat atât pe analiza comportamentului jurnaliștilor, cât și a conținutului creat și distribuit online. Este aplicată o metodologie inovativă de cercetare, adaptată la specificul rețelei de socializare.

Actualitatea subiectului este validată și de o serie de studii pe aspecte conexe, realizate de către cercetători media din alte țări europene. Recomandările oferite în urma monitorizării pot contribui la definirea unui statut mai bine delimitat al rețelelor de socializare în Codul deontologic al jurnalistului.

Scop și obiective

Investigarea modului în care rețelele de socializare sunt utilizate de către breasla jurnalistică în scopuri profesionale nu este o premieră în domeniu, însă rămâne a fi neexplorată pe deplin în spațiul virtual moldovenesc.

SCOP

Studiul are ca scop analiza dinamicii activității a 15 jurnaliști și a 5 instituții media, precum și a conținutului postat pe rețeaua de socializare Facebook în perioada 9-22 martie 2020, pentru a determina modul în care s-au referit la alegerile parlamentare noi de la Hâncești (15 martie 2020) și pentru a evalua dacă au fost respectate prevederile Codului deontologic al jurnalistului (Articolul 1.8), ce condamnă activitățile de partizanat politic, propaganda politică, ideologică și agitația electorală.

Poză simbol, sursa: canva.com

Așa cum studiul este realizat în premieră în Republica Moldova, unul dintre scopurile adiacente ale acestuia a fost să familiarizeze spațiul public autohton cu o astfel de abordare metodologică și să lanseze o discuție mai largă despre modul în care jurnaliștii folosesc rețelele de socializare și dacă există posibilități de ajustare a Codului deontologic al jurnalistului la specificul mediilor digitale.

OBIECTIVE

- Evaluarea modului în care jurnaliștii și mas-media utilizează rețeaua de socializare Facebook pentru a informa despre discursul politic și cel electoral al concurenților electorali prin colectarea sistematică a datelor cu sursă deschisă publicate pe profilurile și paginile de Facebook.
- Evaluarea activității mass-media și a jurnaliștilor din perspectiva respectării Codului deontologic al jurnalistului și determinarea neutralității sau afilierii politice prin analiza postărilor create pe paginile personale.

Metodologie

Acest studiu propune un cadru metodologic adaptat la mediile digitale, care constă dintr-un set de metode digitale mixte prin intermediul cărora au fost triate și analizate datele.

EȘANTION

În perioada 9-22 martie 2020 a fost monitorizată activitatea a 5 instituții media și a 15 jurnaliști pe paginile personale de Facebook și pe cele oficiale ale instituțiilor media pe care le reprezintă, pentru a identifica și a coda postările lor publice cu referire la scrutinul de la Hâncești.

5

pagini oficiale de Facebook ale instituțiilor media

15

profiluri personale de Facebook ale jurnaliștilor

106

postări despre alegerile parlamentare noi de la Hâncești

CRITERII

- Aria de acoperire - națională
- Diversitatea lingvistică
- Audiența și popularitatea
- Numărul de urmăritori

- Notorietatea și influența în spațiul public
- Experiența în jurnalism
- Audiența și popularitatea
- Numărul de prieteni, urmăritori

- Caracterul electoral
- Statutul public
- Importanța informațională pentru public
- Distribuite în cronologie

MASS MEDIA: TV8 * SPUTNIK MD * JURNAL TV * PUBLIKA * NTV- MOLDOVA

*Eșantionul a inclus 7 femei și 8 bărbați, iar numele acestora a fost codat. În continuare, pentru a păstra anonimitatea deplină a participanților, a fost utilizată forma masculină a cuvântului jurnalist.

**Sputnik.md are trei pagini de Facebook: Sputnik Moldova-România, Sputnik Moldova și Radio Sputnik Moldova. În cadrul monitorizării am constatat că doar Radio Sputnik Moldova a avut postări ce țin de alegeri, respectiv, pentru studiu a fost selectată această pagină.

Numele instituției pe Facebook	în studiu	Pagina de Facebook/ LINK
NTV Moldova	NTV	https://www.facebook.com/ntvmoldova/
TV8.MD	TV8	https://www.facebook.com/tv8moldova/
PUBLIKA.MD	Publika	https://www.facebook.com/Publika.md/
Radio Sputnik Moldova	Sputnik	https://www.facebook.com/radiosputnikmoldova/
JurnalTV.md	Jurnal TV	https://www.facebook.com/jurnaltv/

FACEBOOK

Pentru a evita dilemele și unele încălcări ce țin de etică, au fost colectate doar date cu statut public din categoria POSTĂRI (timeline - cronologie (RO)). Informația cu caracter public este adresată publicului larg, distribuită pe rețelele de socializare fără restricția de a fi preluată și fără filtru de confidențialitate. Anume astfel de postări au, din punct de vedere tehnic, posibilitatea de a ajunge la un grup mai numeros de oameni, iar autorii lor, de obicei, țin să influențeze într-un fel sau altul opinia publică.

Datele au fost colectate din fluxul de activități a doua zi după ce a fost făcută postarea, iar în cazurile când au fost adăugate alte postări video sau poze acestea nu au fost codate.

Analiza datelor a fost efectuată în baza metodei analiză cantitativă de conținut. Aceasta constă în analiza statistică a conținutului media, realizată prin intermediul programului SPSS (IBM), utilizat în depistarea tendințelor generale dintr-o sumă de elemente media. La fel, au fost realizate studii de caz ce analizează tendințele proeminente din perspectivă calitativă.

*Au fost analizate postările vizibile în timeline până la redirectionarea cititorilor pe altă platformă decât Facebook (fără a accesa link-uri).

*Studiul a fost realizat cu recunoașterea deplină a faptului că totalitatea postărilor distribuite pe Facebook nu reprezintă totalitatea de conținut mediatic produs de instituțiile media atât în perioada monitorizată, cât și în general.

ALEGERILE PARLAMENTARE NOI

Alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, Hîncești au fost organizate pentru a suplini vacanța funcției de deputat în Parlament, survenită în urma demisiei deputatului Alexandru Botnari, ales în funcție la 24 februarie 2019 din partea Partidului Democrat din Moldova. Demisia acestuia a avut la bază decizia de a prelua funcția de primar al municipiului Hîncești, funcție în care a fost reales la 3 noiembrie 2019 pentru al cincilea mandat consecutiv. La 14 februarie 2020 a demarat campania electorală în care au intrat 8 candidați pentru scaunul liber din Parlament. Ulterior, în competiție au rămas 5 candidați.

Alegerile parlamentare noi au fost importante și din perspectiva alegerilor prezidențiale din toamna anului 2020, dar și datorită faptului că s-au desfășurat pe timp de Cod roșu, instituit în legătură cu epidemia de COVID-19.

Tendințe principale

- Toate instituțiile media monitorizate au reflectat într-o măsură mai mare sau mai mică alegerile parlamentare noi.
- Instituțiile media și jurnaliștii pot fi divizați în două categorii: activi (care au reflectat diverse aspecte sociale, politice ale alegerilor, au prezentat toate partidele implicate în scrutin) și pasivi (care au reflectat selectiv evenimentele în știrile cu referire la alegeri).
- **TV8** și **Jurnal TV** au avut o activitate amplă pe rețelele de socializare în contextul alegerilor de la Hâncești și au folosit aceste rețele pentru a informa publicul, pentru a promova materialele instituției, inclusiv pe profilurile personale prin redistribuiri de știri proprii sau ale colegilor de echipă. **Sputnik Moldova**, **Publika** și **NTV-Moldova** au reflectat alegerile sporadic și superficial.
- Dinamica postărilor jurnaliștilor este similară cu cea a instituțiilor media în reflectarea alegerilor parlamentare noi de la Hâncești.
- Niciunul dintre jurnaliști și nicio instituție media nu a îndemnat cetățenii la vot în această perioadă. Una dintre explicații ar putea fi campania scurtă și miză de doar un loc în parlament. O a doua explicație este faptul că alegerile s-au petrecut pe timp de pandemie, ele cedând în importanță.
- 40% dintre jurnaliști au folosit profilul personal de Facebook pentru a informa despre alegerile parlamentare noi. Datele colectate în perioada monitorizării indică asupra faptului că niciunul dintre ei nu și-a arătat susținerea deschisă pentru vreun candidat sau entitate politică aflați în campanie.
- COVID-19 a fost o linie de subiect care a influențat modul în care alegerile au fost reflectate în presă, însă nu toate instituțiile și jurnaliștii au reflectat acest subiect prin postări pe Facebook.
- Pe paginile de Facebook au fost înregistrate abateri de la prevederile Codului deontologic al jurnalistului:

1) Postările făcute pe Facebook de către NTV-Moldova denotă în mod cert susținerea sa pentru candidatul politic din partea PSRM în campania electorală, încălcând astfel prevederile Articolului 1.8 al Codului deontologic al jurnalistului, ce țin de partizanatul politic.

2) În comentarii de pe pagina de Facebook a Jurnal TV au fost depistate activități cu caracter de trolling prin intermediul conturilor cu identitate ascunsă sau falsă. Acest fapt este în contradicție cu Articolul 2.40 al Codului deontologic al jurnalistului care prevede: "Instituțiile mass-media, în administrarea paginilor web, precum și a celor de pe rețelele de socializare, nu-și permit și nu acceptă nici din partea publicului, în reacții (comentarii), derogări de la normele legale și cele deontologice."

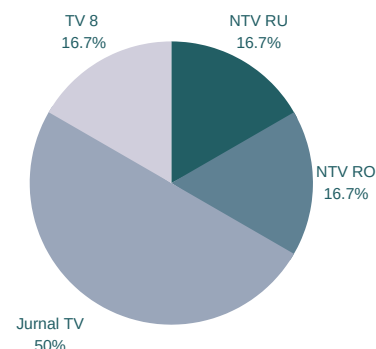
Subiecte majore

În perioada 9-22 martie 2020 au avut loc mai multe evenimente cu caracter electoral care au fost reflectate în mod diferit de către instituțiile media și jurnaliști, acest fapt fiind adesea dovada unor preferințe redacționale.

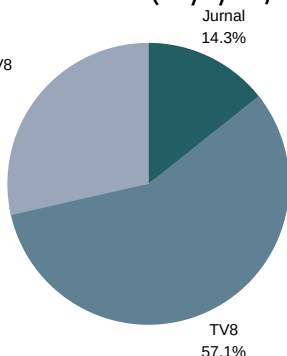
Eventuale nereguli înainte și în timpul alegerilor:

1

- **Excursiile organizate** de partidul ȘOR pentru alegători au fost un subiect pentru un reportaj doar pentru NTV-Moldova care a făcut referință la un material de investigație cu sursă dubioasă de pe site-ul scheme.md (9/3/20). **2 POSTĂRI**
- **Transportare organizată** a alegătorilor spre secțiile de votare (15/3/20, TV8 și Jurnal TV). **4 POSTĂRI**

Jurnaliști TV8
28.6%

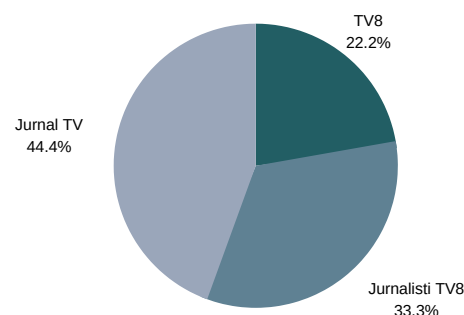

Excluderea din cursa electorală a candidatului din partea Partidului ȘOR, Vitalie Balinschi și protestul susținătorilor din fața Curții de Apel (10/3/20) pe motiv că acesta ar fi corupt alegătorii. **7 POSTĂRI**

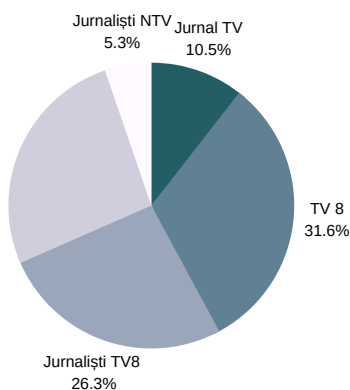
2

3

Dezbateri electorale organizate de Jurnal TV (11/3/20) și TV8 (12/3/20), fără participarea reprezentanților PDM și PSRM. De menționat că NTV, Publika.md și Sputnik Moldova nu au organizat dezbateri. **12 POSTĂRI**

Jurnaliști Jurnal TV
26.3%

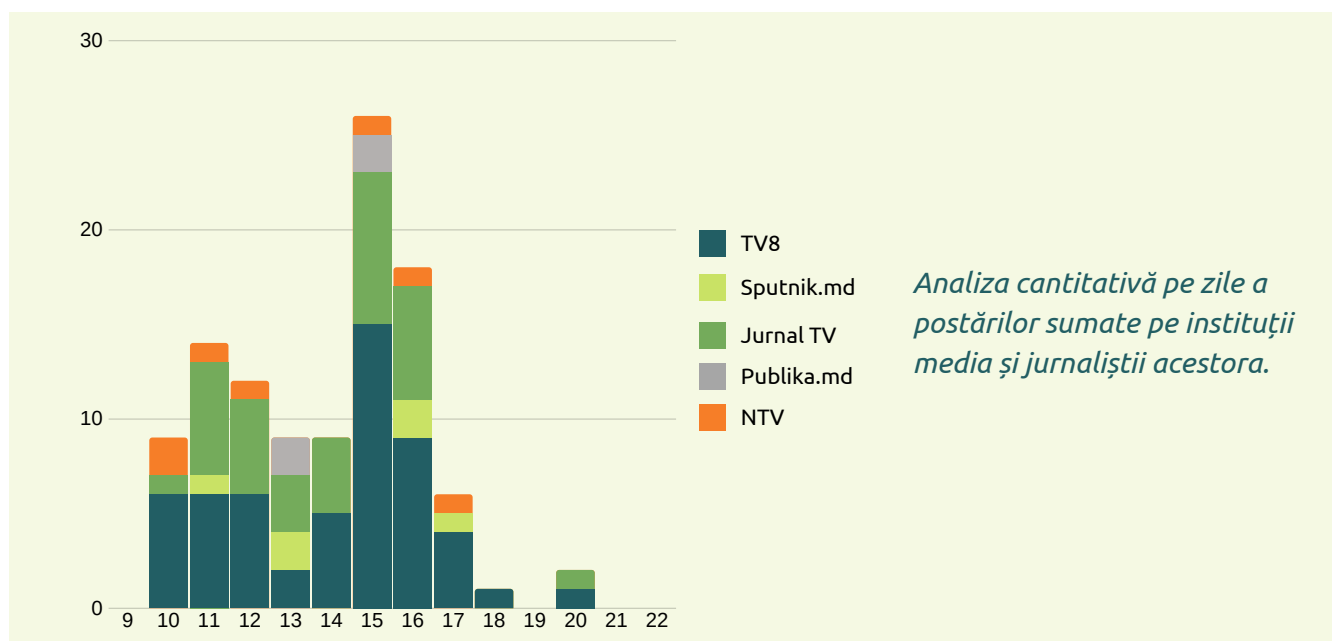

Amânarea alegerilor parlamentare noi din cauza alertei de Cod roșu la nivel național în legătură cu înrăutățirea situației epidemiologice declanșate de COVID-19. Mai mulți politicieni, dar și jurnaliști, au susținut această inițiativă în mod activ pe rețelele de socializare. **18 POSTĂRI**

4

**COVID-19 prin impactul pe care l-a avut asupra societății moldovenești dar și în întreaga lume, a pus pe planul doi ca importanță alegerile parlamentare noi, de aceea, vom dezvolta această linie de subiect mai aprofundat în cadrul raportului. Aprecierea impactului acestor alegeri pentru sănătatea publică nu este scopul prezentului studiu.*

Dinamica postărilor

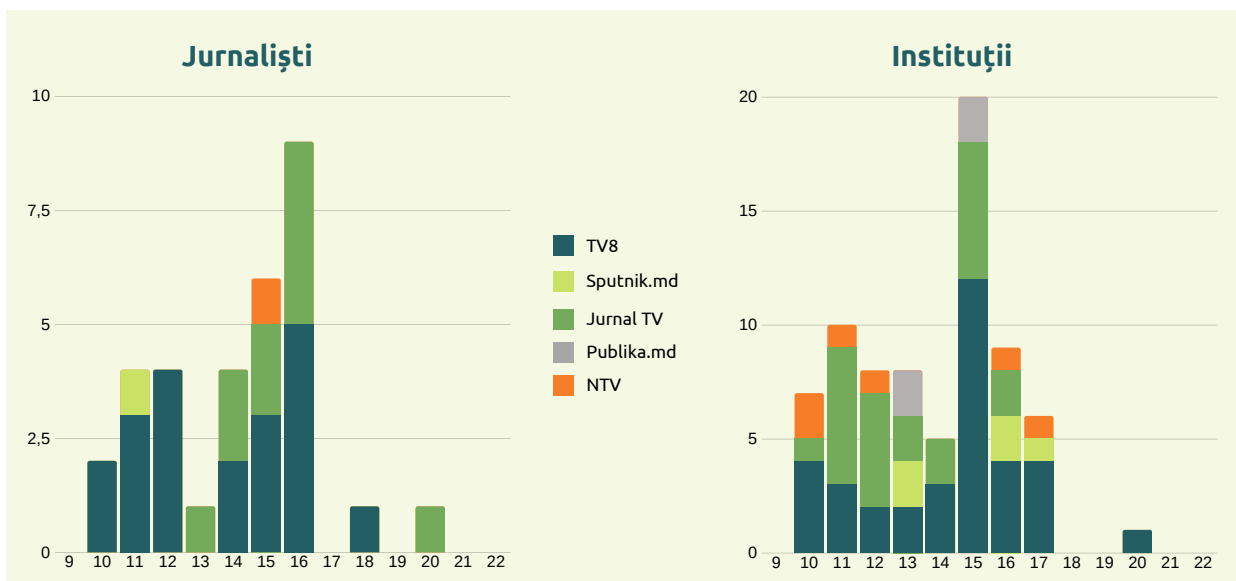
Analiza curbei sumare de postări pe instituții și jurnaliștii acestora evidențiază două puncte critice, care indică un număr maxim de postări pe 11 martie și 15 martie. Data de 11 martie este marcată de valul de știri despre protestul din fața CEC, organizat de susținătorii Partidului „ȘOR”, și criticile apărute în media privind lipsa de responsabilitate a organizatorilor acestuia, care au ignorat Codul roșu. La fel, au fost organizate dezbateri electorale la **Jurnal TV**, iar **TV8** a anunțat despre desfășurarea dezbaterilor. Ziua alegerilor a fost reflectată în 26 de postări dintr-un total de 106, ceea ce reprezintă aproximativ o pătrime (24,5 %).

JURNALIȘTI

Din cele 106 postări, 74 aparțin instituțiilor media, iar 32 - jurnaliștilor afiliați acestora. În topul cu cel mai mare număr de postări sunt jurnaliștii de la **TV8**, cu 62,5%, urmați de cei de la **Jurnal TV**, cu 31,25%. Jurnaliștii de la **Publika** nu au avut nicio postare pe marginea alegerilor. Aproape jumătate din postări (46,8%) au fost făcute în perioada 15-16 martie, iar 93,75% din postări conțin critici la adresa actorilor politici și a instituțiilor de stat, pentru faptul că au organizat alegerile, ignorând riscurile de infectare a alegătorilor. În 37,5% din postări se menționează că alegerile ar fi trebuit amânate.

INSTITUȚII

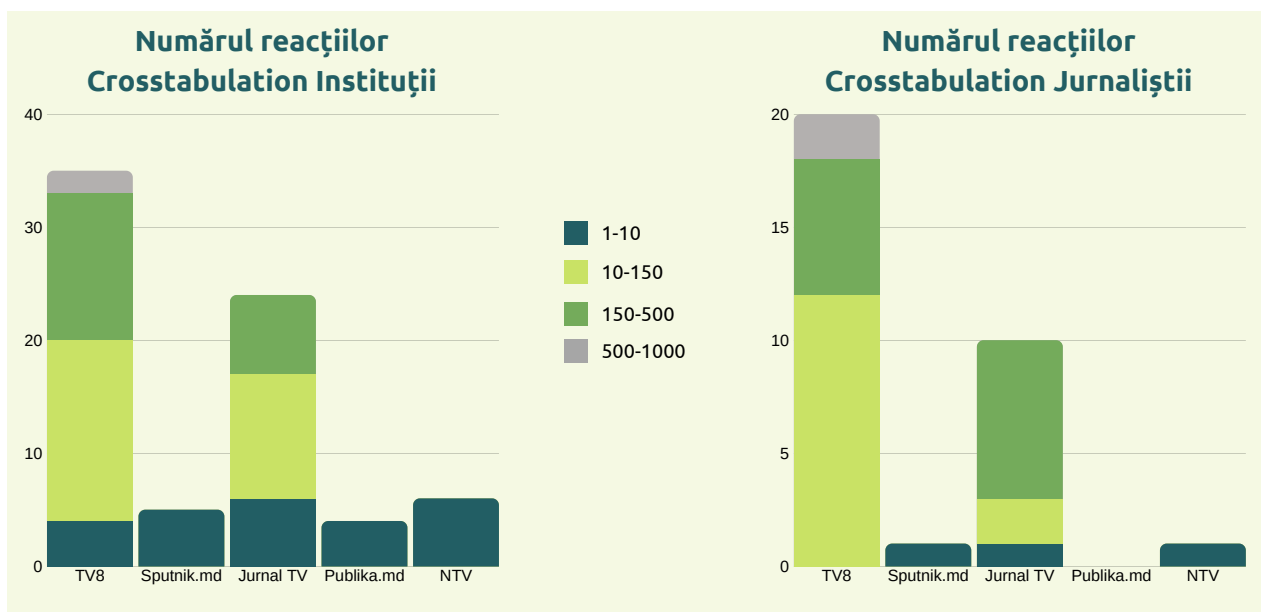
Spre deosebire de jurnaliști, instituțiile au o curbă mai omogenă a postărilor, acestea fiind preocupate zilnic de reflectarea procesului electoral. **TV8** și **Jurnal TV** au avut cel mai mare număr de postări pe întreg parcursul perioadei de monitorizare, cu 47,29%, respectiv, 32,43% din totalul de postări al instituțiilor media. **NTV-Moldova** are o rată de 8,10%, **Sputnik** - 6,75%, iar **Publika** - 5,4%. Apogeul este ziua alegerilor - 15 martie, în care au fost făcute 27% din totalul de postări.

Interacțiuni cu postările

Un aspect important în analiza postărilor de pe Facebook este modul de interacțiune a publicului, manifestat prin comentarii și reacții de tipul *like*, *love*, *haha*, *wow*, *sad* și *angry*. Atitudinea publicului vine ca răspuns la conținutul informației prezentate în postări. Astfel, numărul reacțiilor poate fi interpretat direct ca susținere/dezacord/critică, iar opțiunea share indică numărul de distribuiri cu scop de susținere și afiliere sau dezacord și criticism în raport cu informația respectivă. Într-un fel sau altul, nivelul de interacțiune arată cât de largă și activă este comunitatea unei instituții sau a unui jurnalist și, cât de valoroasă este informația pe care aceștia o distribuie pe paginile lor de Facebook.

REAȚII

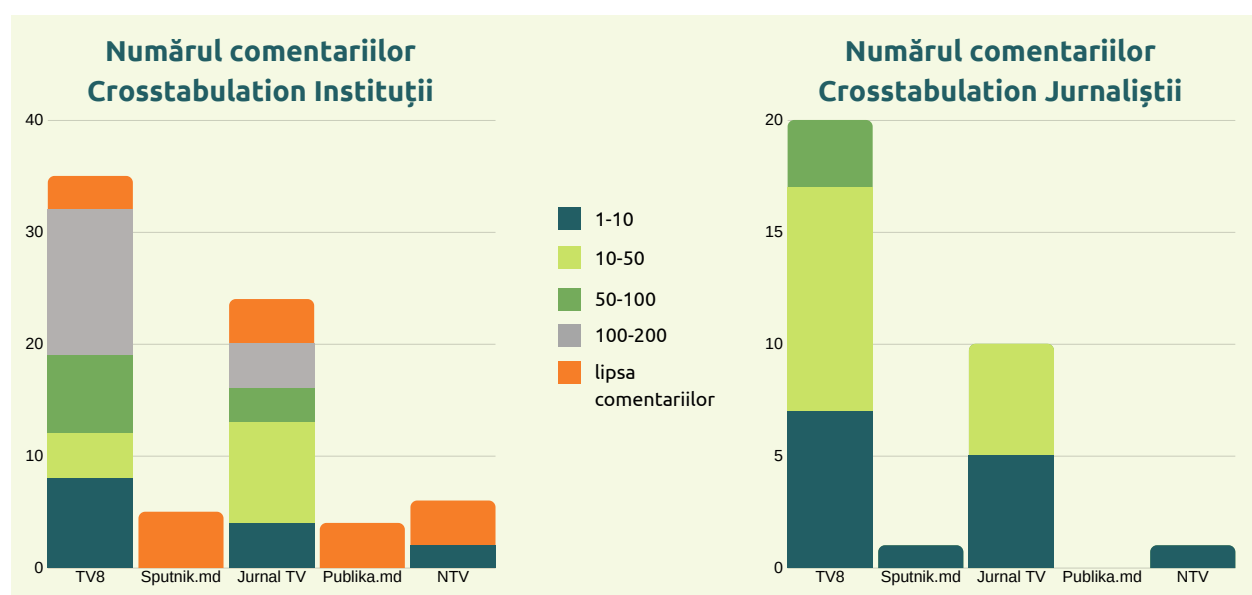

Toate postările făcute de instituțiile media beneficiază de reacții din partea utilizatorilor. TV8 este singura instituție ale cărei postări au acumulat peste 500 de reacții (5,71% din totalul de postări ale TV8). Aproximativ jumătate din postările TV8 (45,7%) și Jurnal TV (45,8%) au avut între 10-150 de reacții per postare. Peste o treime (37,14%) din postările TV8 și 29,16% din postările Jurnal TV au avut între 150-500 de reacții. Sputnik (6463 de urmăritori ai paginii), Publika (183 868 urmăritori) și NTV-Moldova (72650 urmăritori) au avut în medie sub 10 reacții pentru fiecare postare. De menționat că paginile instituțiilor TV8 și Jurnal TV aveau cel mai mare număr de urmăritori, 221546 și, respectiv, 200521, la momentul codării.

Tendința reacțiilor la postările jurnaliștilor este similară cu cea a instituțiilor pe care le reprezintă. Urmărind dinamica postărilor, putem deduce că aceștia postează fie foarte rar (jurnaliștii de la Publika, Sputnik și NTV-Moldova), fie foarte des (jurnaliștii de la Jurnal TV și TV8). Acest fapt influențează direct activitatea urmăritorilor/prietenilor virtuali ai jurnaliștilor. Cei mai activi, care postează sistematic și interacționează în comentarii, conform algoritmilor de lucru a Facebook, au șanse mai mari să ajungă în fluxul utilizatorilor care îi urmăresc și cu care interacționează.

COMENTARII

Secțiunea comentarii este spațiul public unde utilizatorii se exprimă liber, însă ține de „popularitatea” instituției/jurnalistului și de conținut dacă utilizatorul decide sau nu să interacționeze cu postarea. Instituția cu cele mai multe comentarii este **TV8**, care, de altfel, are și cel mai mare număr de postări. Astfel, peste o treime din postările **TV8** (37,14%) au între 100 și 200 de comentarii. Un procent similar (37,5%) din postările **Jurnal TV** au un număr cuprins între 10-50 de comentarii. De notat că, pe parcursul perioadei de monitorizare, postările **Jurnal TV** au avut cel mai mare număr de comentarii făcute de pe conturi suspecte. Aceeași tendință se observă și în cazul postărilor jurnaliștilor: 50% din postările jurnaliștilor de la **TV8** și **Jurnal TV** au avut între 10-50 de comentarii, iar 15% din postările jurnaliștilor **TV8** au avut câte 50-100 de comentarii. Instituția media **NTV-Moldova** a avut între 0-10 comentarii per postare pentru 50% din postările sale (care constituie 8% din numărul total). **Publika** nu are niciun comentariu la postările sale sau a jurnaliștilor care o reprezintă.

Articolul 1.8 *Respectarea Codului deontologic al jurnalistului*

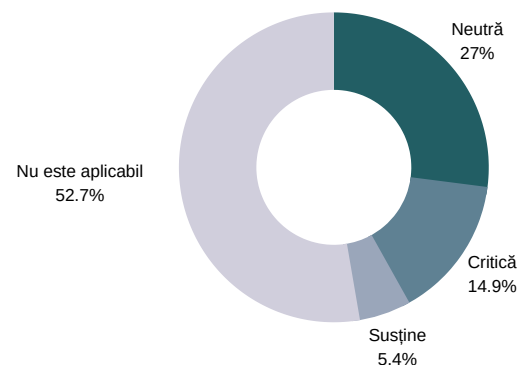
Unul din obiectivele studiului a fost de a evalua modul în care jurnaliștii și instituțiile media monitorizate au ținut de cont de prevederile **Codului deontologic al jurnalistului (Articolul 1.8)**, atunci când s-au referit la evenimentele cu caracter electoral. Reamintim că **Articolul 1.8 condamnă:**

- “orice încercare de a implica jurnaliștii în activități de **partizanat politic** sau de mercenariat ideologico-financiar, de **război propagandistic** sau **război informațional de tip trolling**;
- diseminarea mesajelor interzise de lege (discursul instigator la ură, homofobie, antisemitism, discriminare etc), precum și activitatea de **propagandă politică**, ideologică, religioasă, de **agitație electorală** sau de publicitate comercială.”

Atitudinea față de un candidat sau altul în alegerile parlamentare, exprimată prin postările de pe Facebook, poate să confirme sau să infirme afilierea jurnaliștilor și a instituțiilor media la anumite partide sau politicieni. Respectiv, acest indicator a fost folosit pentru a evalua acuratețea și echidistanța jurnaliștilor în reflectarea candidaților electorali.

INSTITUȚII

În mai mult de jumătate din postările plasate pe paginile instituțiilor media nu au fost depistate atitudini ce ar favoriza direct vreun candidat electoral. În majoritatea postărilor (52.7%) nu a fost citat direct vreun candidat politic. În aproximativ o pătrime (27%) din totalul de postări, instituțiile media au abordat echidistant și neutru politicienii vizați în postări. 11 postări (14.9%) conțin critici la adresa politicienilor, iar patru (5.4%) manifestă o atitudine de susținere în raport cu un singur candidat.

NTV-Moldova a favorizat candidatul PSRM, Ștefan Gațcan, care a câștigat acest scrutin. În descrierea postărilor din imaginile de mai jos sunt glorificate reușitele PSRM: „*Peste 100 de întâlniri cu 30 de mii de alegători din 25 de localități*” (despre bilanțul campaniei electorale a partidului). Se pune accent și pe faptul că Frațiunea PSRM este cea mai numeroasă în Parlament, iar prin câștigul lui Gațcan aceasta se fortifică.

La fel, NTV-Moldova laudă și atribuie notorietate lui Gațcan, numind-ul '*cunoscutul medic*', iar prin calificarea experienței sa și profesionalismului său drept '*foarte utile*', NTV îl reprezintă pe Gațcan indispensabil în parlament pe timp de pandemie.

Pe de altă parte, **Jurnal TV** este singura instituție media care a distribuit pe pagina de Facebook o știre despre faptul că Ștefan Gațcan ar fi fost implicat într-un scandal sexual. Deși este prezentată și poziția candidatului, oferindu-i-se dreptul la replică, această postare poate fi catalogată drept tentativă de atac la imagine prin intermediul rețelei de socializare.

Unele instituții au acordat selectiv spațiu candidaților electorali în postările din cronologia de pe Facebook pentru candidații politici decât altele. Din tabel este vizibil că **TV8** asigură o cea mai mare diversitate de opinii politice în timpul campaniei electorale, menținând în mare parte o atitudine neutră (nepartizanală) față de candidați, totuși criticând reprezentatul partidului ȘOR (în deosebi pentru protestul pe timp de pandemie) și pe Igor Dodon (pentru faptul că nu a anulat alegerile). **Jurnal TV** înregistrează o dinamică similară, evitând totuși să citeze în mod direct reprezentantele partidului PAS, sau pe Dorin Chirtoacă (Unirea). **Sputnik** a citat în exclusivitate pe Ștefan Gațcan, menținând o atitudine neutră, iar **Publika** a anunțat sumar despre scoaterea din cursa electorală a lui Vitalie Balinschi.

O categorie aparte o constituie candidații care au participat în cadrul dezbaterilor desfășurate la **TV8** și **Jurnal TV**. În aceste postări au fost vizați în grup Olesea Stamati (PAS), Dorin Chirtoacă (Unirea) și Grigore Cobzac (candidat independent). Narațiunea promovată prin intermediul postărilor este că Grigore Cobzac ar fi trebuit să cedeze locul în favoarea candidatei PAS.

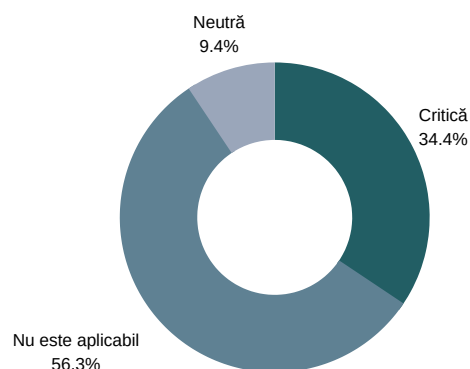
Atitudine * Instituții * Politicieni citați Crosstabulation

Count			Instituții					Total
Politicieni citați			TV8	Sputnik	Jurnal TV	Publika	NTV	
Vitalie Balinschi (PPȘOR)	Atitudinea	Critică	4		1	1	1	7
	Total		4		1	1	1	7
Ilan Șor (PPȘOR)	Atitudinea	Neutră/ echidistantă	2					2
	Total		2					2
Ștefan Gațcan (PSRM)	Atitudinea	Neutră/ echidistantă	3	3	2		0	8
		Critică	0	0	1		0	1
		Susține	0	0	0		4	4
	Total		3	3	3		4	13
Igor Dodon (PSRM)	Atitudinea	Critică	2					2
	Total		2					2
Olesea Stamate (PAS)	Atitudinea	Neutră/ echidistantă	1					1
	Total		1					1
Maia Sandu (PAS)	Atitudinea	Neutră/ echidistantă	1					1
	Total		1					1
Dorin Chirtoacă (Unirea)	Atitudinea	Neutră/ echidistantă	1					1
	Total		1					1
Ion Mereuță (PDM)	Atitudinea	Neutră/ echidistantă			1			1
		Critică				1		1
	Total				2			2
Candidați la dezbateri electorale	Atitudinea	Neutră/ echidistantă	2		4			6
	Total		2		4			6
Nu este aplicabil	Atitudinea	Nu sunt citați politicieni	19	2	14	3	1	39
	Total		19	2	14	3	1	20
Total	Atitudinea	Neutră/ echidistantă	14	3	8	1	1	11
		Critică	2	0	2	0	0	4
		Susține	0	0	0	0	4	4
		Nu sunt citați politicieni	19	2	14	3	1	39
Total			35	5	24	4	6	74

În concluzie, din datele colectate și analizate putem deduce că **NTV-Moldova** a făcut partizanat politic direct față de candidatul PSRM. **Sputnik**, la fel, a contribuit la construirea unei imagini pozitive lui Gațcan, referindu-se exclusiv la acest candidat, chiar dacă într-o manieră echidistantă. **Publika** a aplicat tactica tăcerii în raport cu majoritatea candidaților, cu excepția candidatului Partidului „ȘOR”, despre care a menționat că a fost scos din cursa electorală. Această strategie poate fi interpretată drept tentativă de eschivare de la asigurarea vizibilității celorlalți candidați electorali aflați în competiție, întrucât orice tip de mediatizare în campania electorală contribuie la recunoașterea entității politice.

JURNALIȘTI

Din totalul de 32 de postări ale jurnaliștilor, aproximativ trei pătrimi constituie opiniile acestora despre politicieni și reprezentanți ai autorităților. Tendința generală ce caracterizează activitatea jurnaliștilor care au postat în perioada monitorizării este atitudinea lor critică față de politicienii vizați în alegerile parlamentare noi, generată, în mare parte, de modul în care alegerile desfășurate în condițiile pandemiei de COVID-19 au afectat sănătatea oamenilor. Articolul 1.8 a fost preponderent respectat.

Majoritatea postărilor au ca sursă jurnaliștii de la **TV8** și **Jurnal TV**. După se poate observa în tabel, activitatea jurnaliștilor celor două instituții se completează. În activitatea redusă a jurnaliștilor ce reprezintă **Sputnik** și **NTV** nu au fost depistate postări cu mențiunea vreunui politician. Jurnaliștii de la **Publika** nu au avut postări la subiect în perioada 9-22 martie, respectiv nu se regăsesc în tabel.

Jurnaliștii de la TV8 au adresat critici:

- Balinschi și liderul partidului „ȘOR”, pentru desfășurarea protestului din fața CEC pe timp de pandemie, punând în pericol viețile oamenilor;
- președintelui Dodon, pentru lipsa de acțiune în neanularea alegerilor și explicațiile aduse, motivate politic;
- candidatului PSRM Gațcan, pentru tentativa de a profita de situația din satul Bălceana (unde, în acel moment, fusese înregistrat primul deces cauzat de COVID-19), prin livrarea de măști și materiale dezinfectante (care, potrivit jurnalistului, nu fuseseră asigurate de către stat).

Într-o manieră neutră, jurnaliștii **TV8** au anunțat despre dezbaterile electorale cu participarea a 3 din cei 5 candidați.

Atitudine * Jurnaliști * Politicieni Crosstabulation

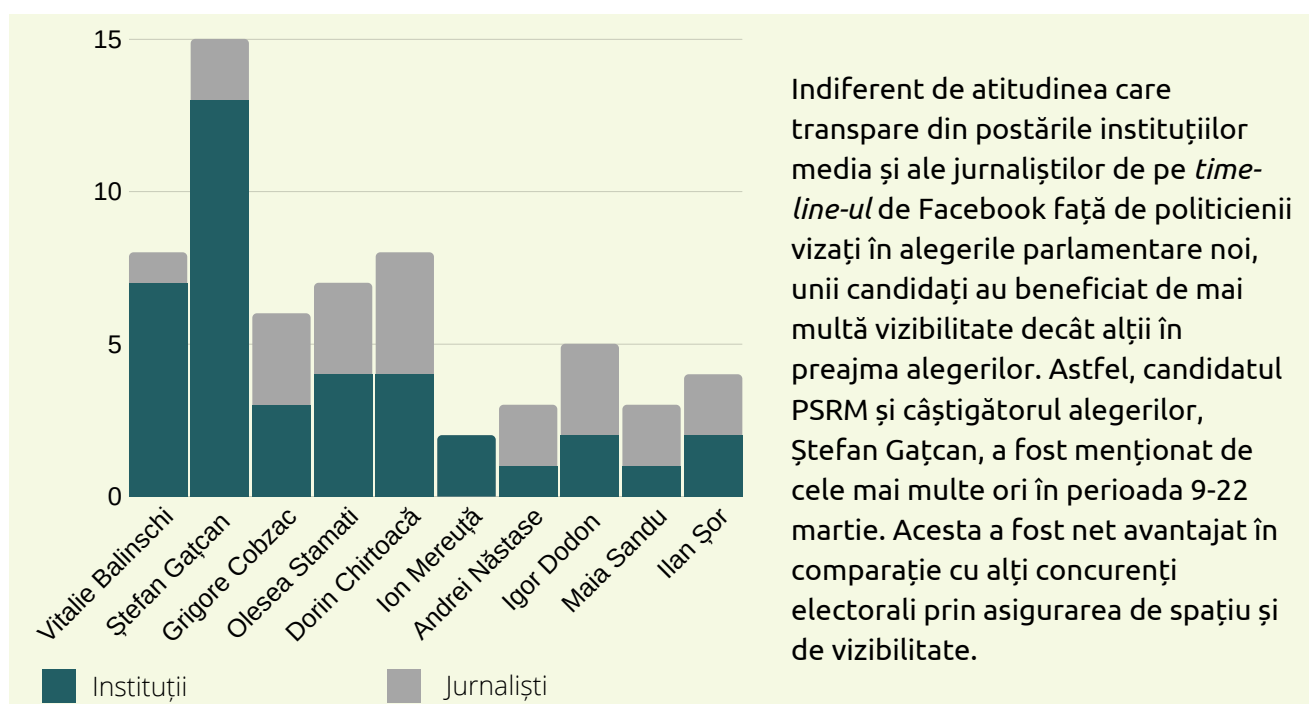
Politicieni citați	Atitudine	Jurnaliști				Total	
		TV8	Sputnik.md	Jurnal TV	NTV		
Vitalie Balinschi (PPȘOR)	Atitudinea	Critică	1			1	
	Total		1			1	
Ilan Șor (PPȘOR)	Atitudinea	Critică	2			2	
	Total		2			2	
Ștefan Gațcan (PSRM)	Atitudinea	Critică	2			2	
	Total		2			2	
Igor Dodon (PSRM)	Atitudinea	Critică	1	2		3	
	Total		1	2		3	
Dorin Chirtoacă (Unirea)	Atitudinea	Critică		1		1	
	Total			1		1	
Grigore Cobzac (CI)	Atitudinea	Critică		1		1	
	Total			1		1	
Maia Sandu (PAS) și Andrei Năstase (PPDA)	Atitudinea	Critică		1		1	
		Nu este aplicabil		2		2	
Total				3		3	
Candidați în dezbateri (Dorin Chirtoacă, Olesea Stamati, Grigore Cobzac)	Atitudinea	Neutră	3			3	
	Total		3			3	
Nu este aplicabil (nu menționează politicieni)	Atitudinea	Nu este aplicabil	11	1	3	1	16
	Total		11	1	3	1	16
Total	Atitudinea	Neutră	3	0	0	0	3
		Critică	6	0	5	0	11
		Nu este aplicabil	11	1	5	1	18
	Total		20	1	10	1	32

În afară de criticile dure aduse autorităților statului și personal președintelui țării pentru desfășurarea alegerilor pe timp de pandemie, catalogate drept o „crimă” (calificativ din postare), jurnaliștii de la **Jurnal TV** au criticat și opoziția, și candidatul independent. Un jurnalist de la **Jurnal TV** a expus în trei postări de pe *time-line* așteptările sale față de liderii PAS și PPDA, Maia Sandu și Andrei Năstase, de a îndemna alegătorii să nu meargă la secțiile de votare, dat fiind riscul de infectare cu coronavirus, dar și dezamăgirile personale, din cauza că liderii celor două entități politice nu au cooperat în acest sens. Cei doi lideri au fost etichetați de jurnalistul de la **Jurnal TV** drept orgolioși și necooperanți pentru că, după cum consideră autorul, au ratat șansa de a demonstra „că sunt caractere. Oameni raționali și puternici (...)” (citată din postare).

O abordare similară a avut și un alt jurnalist de la **Jurnal TV**, care l-a etichetat pe președintele Dodon drept „ipocrit”, iar pe Cobzac „clasat” în contextul în care, atât jurnaliștii, cât și instituția media **Jurnal TV**, au mediatizat mesajul (format de candidatul Dorin Chirtoacă în dezbaterile electorale), potrivit căruia, candidatul independent Cobzac ar fi trebuit să iasă din cursă în favoarea candidatei PAS, Olesia Stamatii. Deși jurnaliștii doar au criticat, dar nu au susținut direct vreun concurent electoral, faptul că Olesia Stamatii, PAS, nu a fost vizată în niciun comentariu ostil, denotă o intenție de protejare a acesteia.

În concluzie, modul în care jurnaliștii au comentat alegerile parlamentare noi a fost dictat în mare parte de acțiunile/ inacțiunile candidaților și ale liderilor de partid și modul în care aceștia au priorizat interesele politice în raport cu consecințele pandemiei. Deși jurnaliștii nu au susținut direct vreun candidat, în urma analizei cantitative de conținut a putut fi identificată o favorizare ușoară a candidatei PAS (prin prezența imaginii acesteia în postări generale, neutre). Atitudinea negativă față de candidatul de stânga și autoritățile afiliate PSRM a fost persistent și clar exprimată de către reprezentanții ambelor instituții media, care au făcut postări în perioada monitorizării. În general, jurnaliștii de la **TV8** și **Jurnal TV** au folosit activ rețeaua de socializare Facebook în perioada alegerilor pentru a scoate în evidență eventuale nedreptăți din sistem și pentru a interpreta discursul politic pentru auditoriul lor.

VIZIBILITATE PENTRU POLITICIENI

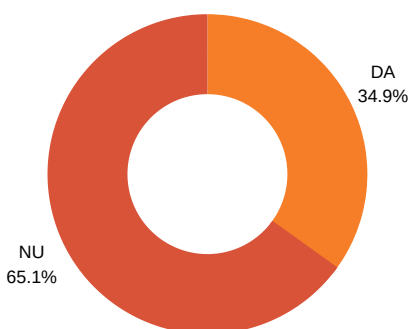

Indiferent de atitudinea care transpare din postările instituțiilor media și ale jurnaliștilor de pe *time-line-ul* de Facebook față de politicienii vizați în alegerile parlamentare noi, unii candidați au beneficiat de mai multă vizibilitate decât alții în preajma alegerilor. Astfel, candidatul PSRM și câștigătorul alegerilor, Ștefan Gațcan, a fost menționat de cele mai multe ori în perioada 9-22 martie. Acesta a fost net avantajat în comparație cu alți concurenți electorali prin asigurarea de spațiu și de vizibilitate.

Coronavirus "Alegeri în ciuda pandemiei" (JurnalTV)

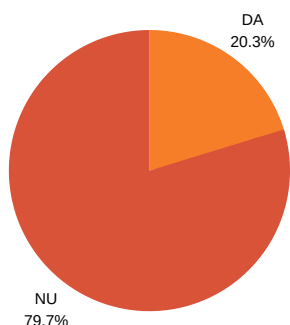
Alegerile de la Hâncești au fost umbrite de răspândirea virusului de tip nou COVID-19 pe teritoriul Republicii Moldova. Modul de desfășurare a acestora a suferit schimbări de nivel organizațional, amânarea scrutinului fiind subiect de discuție în contextul pandemiei.

Din totalul de 106 postări codate în perioada 9-22 martie, aproximativ o treime (34,9%) menționează COVID-19 în legătură cu alegerile din 15 martie. Majoritatea postărilor care au reflectat alegerile s-au referit la faptul că, fiind desfășurate pe timp de pandemie, acestea pun în pericol societatea. Un grup mai mic a ignorat subiectul COVID-19 sau chiar a ironizat pe seama impactului negativ pe care l-ar putea avea. Cea mai mare parte din postări (65,1%) au făcut abstracție de pandemie. Jurnaliștii de la TV8 și Jurnal TV au fost cei mai activi în a-și exprima părerea pe Facebook despre alegeri în contextul COVID-19.

INSTITUȚII

Din totalul de 74 de postări despre alegeri plasate în cronologia paginilor de Facebook a instituțiilor media, în perioada 9-22 martie, mai puțin de o pătrime (20.3%) au menționat COVID-19. Cea mai mare parte a postărilor în care se raportează despre alegeri nu face referință la coronavirus.

COVID-19 * Instituții Crosstabulation

		Instituții					Total	
		TV8	Sputnik.md	Jurnal TV	Publika.md	NTV		
COVID-19	DA	Count	9	1	4	1	0	15
		% of Total	12.2%	1.4%	5.4%	1.4%	0.0%	20.3%
	NU	Count	26	4	20	3	6	59
		% of Total	35.1%	5.4%	27.0%	4.1%	8.1%	79.7%
Total		Count	35	5	24	4	6	74
		% of Total	47.3%	6.8%	32.4%	5.4%	8.1%	100.0%

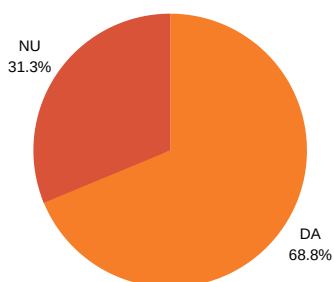
Din totalul de 74 de postări despre alegeri plasate în cronologia paginilor de Facebook a instituțiilor media, în perioada 9-22 martie, aproximativ o pătrime (20.3%) menționează COVID-19. Cel mai mare număr de mențiuni sunt făcute de **TV8** (9 din 35), urmat de **Jurnal TV** (4 din 24). **Sputnik** menționează virusul într-o singură postare din cinci. **Publika**, la fel, amintește o singură dată despre COVID-19 într-o postare, dintre cele 4 făcute în perioada 9-22 martie cu referire la alegeri. **NTV-Moldova** nu menționează COVID-19 în postările sale din aceeași perioadă. Principalul subiect al postărilor distribuite pe paginile de Facebook ale **TV8** și **Jurnal TV** a fost tentativa eșuată de a cere anularea alegerilor și consecințele desfășurării acestora în condițiile Codului roșu de pandemie. Postările Publika și Sputnik au pus accent pe faptul că autoritățile ar fi întreprins măsuri suficiente și ar fi asigurat desfășurarea în siguranță a alegerilor.

Numărul redus de postări despre alegeri în contextul pandemiei și lipsa acestora de pe paginile de Facebook ale instituțiilor media poate fi calificată drept eschivarea de la prezentarea potențialelor consecințe ale desfășurării alegerilor pe timp de pandemie. Instituțiile care au avut un număr redus de postări de acest gen, au pus accent în mare parte pe acțiunile autorităților de securizare a alegerilor.

JURNALIȘTI

Din totalul de 32 de postări ale jurnaliștilor în perioada 9-22 martie, peste două treimi (68.8%) au făcut referire la COVID-19. Majoritatea aparțin jurnaliștilor de la **TV8** (15 postări), urmați de jurnaliștii de la **Jurnal TV** (5). Reporterii de la **NTV** și **Sputnik** au făcut câte o postare, iar cei de la Publika nu au avut postări pe această temă în perioada monitorizată.

COVID-19 mențiuni * Jurnaliști Crosstabulation

		Jurnaliști					Total
		TV8	Sputnik.md	Jurnal TV	NTV		
COVID-19 mențiuni	DA	Count	15	1	5	1	22
		% of Total	46.9%	3.1%	15.6%	3.1%	68.8%
	NU	Count	5	0	5	0	10
		% of Total	15.6%	0.0%	15.6%	0.0%	31.3%
Total		Count	20	1	10	1	32
		% of Total	62.5%	3.1%	31.3%	3.1%	100.0%

Jurnaliștii de la **TV8** și **Jurnal TV** au avut un comportament similar, care a constat în următoarele:

- au comentat sarcastic și și-au exprimat indignarea față de protestul susținătorilor Partidului „ȘOR”, în contextul riscului ridicat de contaminare, dat fiind că participanții la protest erau persoane în vârstă. Manifestația, la care a participat un număr mare de persoane, a fost calificată de jurnaliști drept absurdă;
- au criticat dur autoritățile publice pentru „lipsă de curaj” și voință politică de a decide anularea alegerilor pentru a nu expune alegătorii pericolului de infectare cu COVID 19;
- blamat CEC-ul și alți actori politici pentru numărul mare de oameni infectați cu COVID-19, având ca punct focal alegerile de la Hâncești.

Postarea făcută de jurnaliștii de la **NTV-Moldova** a prezentat sumar opiniile instituțiilor statului referitoare la amânarea alegerilor, motivând imposibilitatea amânării alegerilor și accentuând pregătirile pentru desfășurarea în siguranță a evenimentului. Postarea jurnalistului de la **Sputnik** are conotații ideologice - acesta compară coronavirusul cu o „gripă sezonieră” (citat din postare), care nu ar fi la fel de periculoasă ca și „virusul liberalismului” (citat din postare), făcând aluzie la capitalismul vestic și la oamenii care se află în diasporă.

Dezinformare și manipulare

Inserțiuni conceptuale. Metodele clasice de dezinformare și manipulare se intersectează cu cele caracteristice mediilor digitale și rețelelor sociale. În cazul postărilor pe Facebook ale instituțiilor media, dezinformarea și manipulara se axează pe descrierea adițională, care, deseori, constă dintr-o interpretare scurtă a știrii distribuite sau din preluarea unui citat direct din materialul distribuit. Urmează apoi titlul, acea „celulă” informațională, menită să capteze atenția cititorului suficient de mult, ca el să acceseze și să citească/ urmărească integral materialul jurnalistic distribuit pe Facebook. În timp ce descrierea postărilor este controlată de echipa instituției media, comentariile și interacțiunile se află în afara acestui control, oferind o nouă dimensiune procesului de consum informațional. Oportunitatea tehnică de comentariu, pusă la dispoziție de platforma Facebook utilizatorilor de rețea, permite conturilor false, afiliate politic, să se infiltreze în conversație și să influențeze cursul discuției.

INSTITUȚII

În linii generale, postările plasate pe paginile de Facebook ale instituțiilor media au respectat principiul de corectitudine a informației – separarea faptelor de opinii, citarea surselor verificate. La analiza postărilor s-a acordat o deosebită atenție descrierii adiționale adăugate la materialul jurnalistic distribuit pe Facebook.

Astfel, au fost identificate 4 cazuri (din 32) în care postările conțin informații ce dezinformează și manipulează, fie prin descrierea postărilor, fie prin titlul materialului distribuit.

Descriere * Corectitudinea informației * Instituții
Crosstabulation

Instituții			Corectitudinea informației		Total
			Respectată	Nu este respectată	
TV8	Descriere	DA	35		35
	Total		35		35
Sputnik.md	Descriere	DA	5		5
	Total		5		5
Jurnal TV	Descriere	DA	7	0	7
		NU	16	1	17
	Total		23	1	24
Publika.md	Descriere	DA	2	1	3
		NU	1	0	1
	Total		3	1	4
NTV	Descriere	DA	4	2	6
	Total		4	2	6
Total	Descriere	DA	53	3	56
		NU	17	1	18
	Total		70	4	74

DA - postarea are o descriere, NU - postarea nu are o descriere

Sputnik a speculat datele, NTV-Moldova a făcut referință la o sursă dubioasă, Publika a manipulat prin titlu, care indirect, invita alegătorii la vot (motivând că alegerile sunt „SECURIZATE”), iar Jurnal TV a plasat o postare ce conține generalizări tendențioase.

Sputnik 13/3/20

Descriere manipulatorie: 'La alegerile de duminică sunt așteptați peste 60.000 de oameni'. Descrierea postării conține informație fără a se face trimitere la surse verificabile. La fel nu sunt incluse ghilimele care ar indica că informația este o declarație ce ar aparține lui Iurie Ciocanu (fostul președinte CEC prezentat în imagine). Astfel, descrierea duce în eroare cititorul.

Titlu cu tentă de senzație: „Măsuri fără precedent - lată ce se va întâmpla la alegerile din Hâncești”

Titlul poate fi considerat o tentativă de a crește încrederea alegătorilor că a alegerile se vor desfășura în siguranță.

NTV- Moldova 10/3/20 Nerespectarea prezumției nevinovăției și referință la sursa dubioasă Scheme.md

„Reprezentanții Partidului „ȘOR” i-au corupt pe alegătorii din circumscripția Hâncești cu excursii gratuite și mese copioase. Într-o investigație realizată de jurnaliștii portalului „Scheme.md” au fost prezentate mai multe documente și imagini video care atestă aceste ilegalități (...). În acest caz, NTV-Moldova nu respectă principiul de prezumție a nevinovăției care reprezintă o regulă de bază a procesului penal și unul din drepturile fundamentale ale omului (în cazul de față a entității politice ȘOR).

Scheme.md este un site web care se declară un „proiect conceput de jurnaliști moldoveni cu susținerea partenerilor externi. Investigăm, analizăm, scriem” (descriere de pe pagina de Facebook), lansat recent în Moldova. Pe site nu există date de contact sau detalii despre echipa redacțională. Pagina conține un număr redus de materiale, în mare parte articole ce vizează actori politici și autorități care, așa cum menționează autorii pe site, ar fi antrenați în scheme dubioase. Referirea la această sursă pune la îndoială și restul materialului.

Publika.md 15/3/20. 'ALEGERI SECURIZATE LA HÎNCEȘTI. Cabinele de vot, pixurile și ștampilele, dezinfectate'

Prin această postare se promovează o narațiune ce favorizează autoritățile centrale, prezentând alegerile din punctul de vedere al măsurilor întreprinse împotriva COVID-19 în incinta secțiilor de votare. Plasată chiar în ziua alegerilor, postarea și titlul ei pot influența opinia publică privind gradul de securitate în care se desfășoară alegerile.

JurnalTV 15/3/20

Prin utilizarea cuvântului „tradițional”, instituția generalizează modul în care protestatarii susținători ai Partidului „ȘOR” au ajuns la Chișinău.

CONTURI POTENȚIAL FALSE PE JURNAL TV

În perioada de monitorizare, au fost depistate mai multe conturi cu identitate falsă sau ascunsă, cu comportament de *trolling*, prin intermediul cărora au fost plasate comentarii lapostărite de pe paginile de Facebook ale instituțiilor media. Pe pagina **Jurnal TV**, aceste conturi au inițiat discuții la postări ce țin de reacția autorităților la COVID-19 și i-au atacat pe reprezentanții partidelor PAS, PSRM și pe candidatul independent Cobzac pentru faptul că, în pofida pandemiei, alegerile nu au fost amânate.

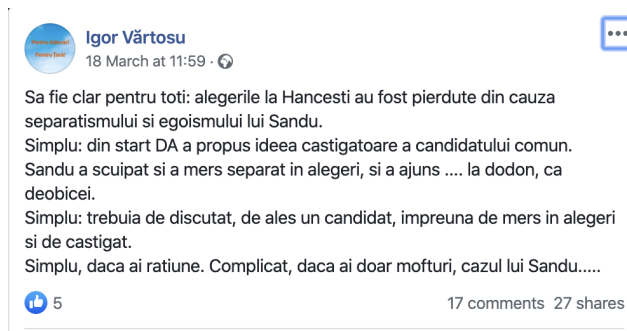
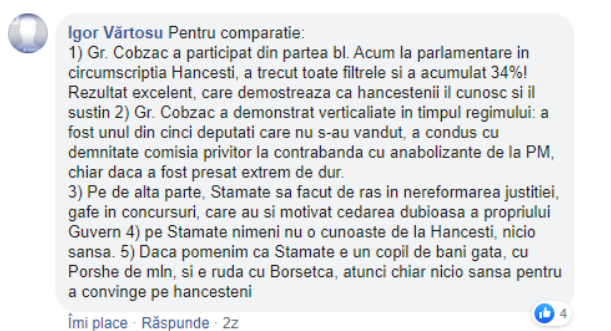
Conturile au oferit informație minimă despre proprietarii de facto a profilurilor de pe Facebook. Nivelul de securizare a setărilor de confidențialitate este ridicată, ceea ce înseamnă că nu sunt prezente detalii ce ar indica o persoană reală. În loc de poza de profil sunt imagini abstracte. Volumul de comentarii este mare și poartă o încărcătură emoțională, iar conturile false interacționează activ cu restul internautilor. Este evident faptul că aceste conturi depun efort ca să mențină comunicarea cât mai vie în secțiunea de comentarii și să influențeze conversația în direcția dorită. Unele conturi sunt active și pe alte grupuri de Facebook, menținând aceeași dinamică de activitate.

În continuare vor fi analizate 2 conturi și postările făcute pe pagina de Facebook **Jurnal TV**.

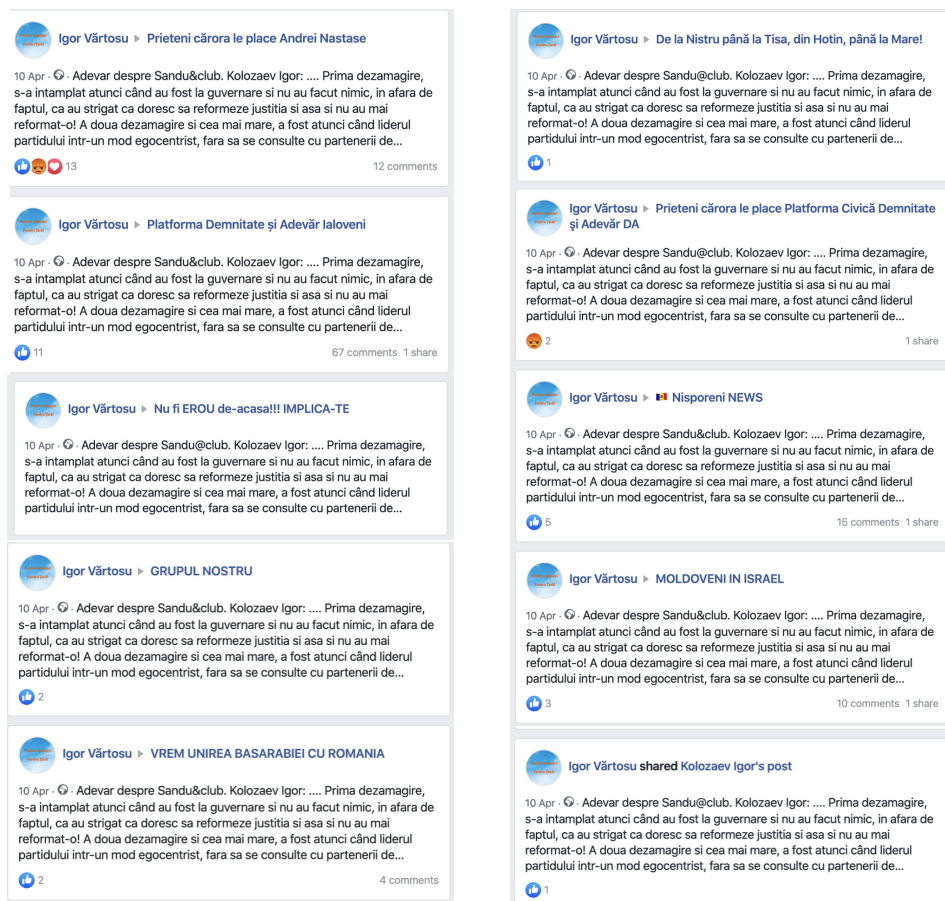
1. TROLL CU IDENTITATE ASCUNSĂ AFILIAT POLITIC. PPDA

Contul cu numele Igor Vărtosu reprezintă un model clasic de troll politic cu identitatea ascunsă. Pe profil sunt plasate banere cu mesaje promovate de platforma Demnitate și Adevăr cu liderul Andrei Năstase. La fel, 4 imagini de profil au logo-ul Jurnal TV aplicat. Acesta, pe de o parte, a atacat pe candidata PAS, numind-o '*copil de bani gata*', afilind-o cu o persoană interlopă (Borsetca) și zicând că nu are șanse de câștig. Pe de altă parte a lăudat pe candidatul independent Grigore Cobzac, aplăudându-i verticalitatea (12/3/20, postare din cadrul dezbaterilor electorale desfășurate de Jurnal TV). La fel, acesta a susținut narațiunea conform căreia PAS a pierdut alegerile de la Hâncești pentru că nu a cooperat cu DA pentru a înainta un candidat comun (18/3/20).

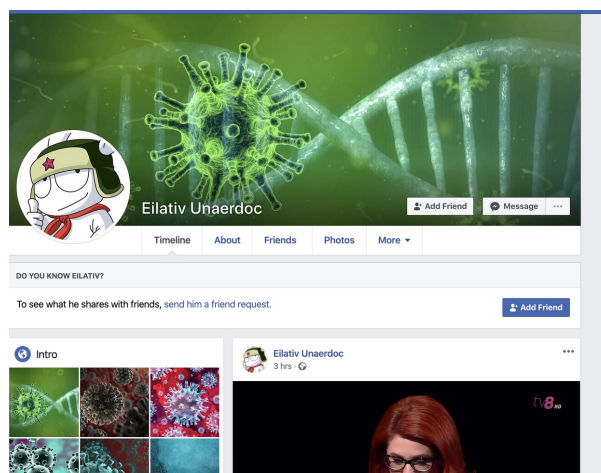

Afilierea politică a contului cu platforma Dreptate și Adevăr poate fi demonstrată și prin postarea în care este atacată Maia Sandu (PAS) distribuită masiv în multiple grupuri de pe Facebook pe data de 10 martie. Un astfel de comportament denotă intenția de a amplifica vizibilitatea acestui mesaj pentru a ajunge la cât mai multă lume, respectiv, pentru a manipula opinia publică. Elementele de identitate grafică a Jurnal TV îi atribuie și o afiliere cu această instituție, fapt ce poate să compromită imaginea instituției, însă să îi confere credibilitate contului, mai ales în contextul în care este foarte puțin probabil ca oamenii să verifice profilul autorului.

2. CONT CU IDENTITATE ASCUNSĂ, COVID-19

Un alt cont cu identitate dubioasă a susținut narațiunea că alegerile trebuiau anulate din cauza COVID-19. Ne referim la contul cu numele Eilativ Unaerdoc (Vitalie Codreanu, citit invers), care are la moment o identitate și o istorie axată pe pandemia de COVID-19, distribuind pe *time-line* știri și postări relevante de pe alte pagini. Comentariile și postările pe care le creează și distribuie sunt, în mare parte, abordate din perspectivă socială. Comentariile la postările de pe pagina Jurnal TV generează reacții, ceea ce confirmă potențialul acestui cont de a influența opinia publică.

15/3/20, comentarii la postările Jurnal TV

JURNAL.MD

Până la această oră la Hâncești au votat 16% din alegători

În satul Bălceana, unde a fost confirmat un caz de COVID-19, la urnele de vo...

36

24 comments 3 shares

Eilativ Unaerdoc Nu si sa presupunem ca la-ti ales , sa infectat si a murit !!! Si ce facem mai departe iar ALEGERI ALEGERI ALEGERI.

Si mai cheltuim 1.2 milioane lei pentru alte alegeri.

2 cazuri in Hincesti!!!

Oameni ginditiva la sanatatea voastra nu la alegerile lor , ca de voi si de sanatatea voastra no sa se gindeasca nimeni.

Polita de asigurare obligatorie nu te face nemuritor si nici nu stiu daca o sa te ajute impotriva COVID-19.

Like · Reply · 4w

JURNAL.MD

Sergiu Litvinenco: Alegătorii din Logănești, raionul Hâncești sunt transportați organizat la secțiile de vot

76

35 comments 56 shares

Eilativ Unaerdoc Alegeri , Alegeri , Alegeri dar baba tușeste, dureri de cap, febra si slabiciuni in picioare. 2 cazuri in Hincesti!!!

Principalul sai aleaga si apoi poate sa moara cu sufletul curat.

Stati acasa si ginditiva la sanatatea voastra nu la alegerile lor , ca de voi si de sanatatea voastra no sa se gindeasca nimeni.

Oameni Polita de asigurare obligatorie nu te face nemuritor si nici nu stiu daca o sa te ajute impotriva COVID-19.

Like · Reply · 4w

JURNAL.MD

Alegerile din Hâncești puteau fi amânate doar în cazuri excepționale precum război, calamități naturale susține...

182

170 comments 42 shares

Eilativ Unaerdoc Alegeri , Alegeri , Alegeri dar baba tușeste, dureri de cap, febra si slabiciuni in picioare. 2 cazuri in Hincesti!!!

Principalul sai aleaga si apoi poate sa moara cu sufletul curat.

Stati acasa si ginditiva la sanatatea voastra nu la alegerile lor , ca de voi si de sanatatea voastra no sa se gindeasca nimeni.

Oameni Polita de asigurare obligatorie nu te face nemuritor si nici nu stiu daca o sa te ajute impotriva COVID-19.

Like · Reply · 4w

Activitatea în afara postărilor Jurnal TV

Eilativ Unaerdoc

2 Apr · 🌐 · Pandemia de coronavirus i-a speriat și pe romii din Soroca. Unii ne-au spus că ies din case doar când au nevoie să meargă la medic sau să cumpere de mâncare. În rest, se văd nevoiți să stea în locuințe pentru că le este teamă de infectare. Alții afirmă că, pentru a nu se îmbolnăvi, se roagă...

1

1 comment

Eilativ Unaerdoc

10 Apr · 🌐 · Alexandra Chiabur, o pensionară din Chișinău, în vârstă de 66 de ani, a ajuns la marginea disperării. Plânge în hohote și spune că „este gata să se arunce peste balcon” după ce a fost amendată cu 22500 de lei pentru că ar fi încălcat regimul de izolare la domiciliu, impus de autorități...

2

5 shares

Eilativ Unaerdoc

20 hrs · 🌐 · "Mama a fost telefonata si i s-a spus ca daca nu sterg postarea o sa fiu concediat pe dosar penal". Declaratiile asistentului medical care a spus ca angajatii de la ambulante au echipament de protectie de proasta calitate

Eilativ Unaerdoc

11 Apr · 🌐 · Când ieșim din starea de urgență, pe 15 mai sau pe 15 iunie? Cel mai buna varianta 15 decembrie cum se zice dar cit o mai ramas, olecutica !!!

Eilativ Unaerdoc

Yesterday · 🌐

Eilativ Unaerdoc

Yesterday · 🌐

Eilativ Unaerdoc

11 Apr · 🌐 · Corpul unui cetățean moldovean care a decedat de coronavirus în Italia a fost cremat. Procedura a avut loc la cererea familiei decedatului. Alte două persoane care au murit infectate de COVID-19 peste hotare încă nu au fost repatriate. Ministrul de Externe, Oleg Tulea, a spus la...

Secțiunea de comentarii din postări reprezintă un spațiu de validare de către internauți a mesajului transmis de o sursă către altă sursă. La fel, în această secțiune se conturează (deși în mod fragmentar) opinia publică pe marginea subiectului enunțat în postările făcute de instituțiile media. Deci, orice tentativă de a distorsiona mesajul postării prin interpretări tendențioase, lansate de entități dubioase (așa cum au fost prezentate anterior) are potențial de manipulare. Este dificil de estimat efectele generate de aceste instrumente de dezinformare și manipulare pe rețelele de socializare. Totuși, având în vedere dinamica de activitate și persistența cu care aceste conturi comentează, luând în considerare și faptul că internauții reacționează la comentarii, fenomenul conturilor false ce operează în preajma alegerilor devine un subiect important, demn de a fi cercetat. Asemenea acțiuni ar trebui contracarate, deoarece constituie un factor adițional de dezinformare și manipulare.

Concluzii și recomandări

Rezultatele studiului ne permit să constatăm că metodologia în bază de metode digitale mixte s-a dovedit fi eficientă în realizarea scopului prezentului studiu. Respectiv, au putut fi demonstrate empiric următoarele:

Pe Facebook, activitatea celor 5 instituții media - Jurnal TV, TV8, Sputnik, NTV-Moldova și Publika - și a celor 15 jurnaliști din echipele acestora a avut o dinamică diferită sub aspect cantitativ în preajma alegerilor. Numărul de postări a crescut în urma unor evenimente critice, cum ar fi excluderea din cursa electorală a candidatului Partidului Politic „ȘOR”, protestele ce au urmat, dezbaterile electorale și, respectiv, a atins punctul maxim în ziua alegerilor, după care a scăzut.

Pandemia de COVID-19 a marcat ca un fir roșu întregul parcurs al alegerilor parlamentare noi de la Hîncești. TV8 și Jurnal TV au promovat mesaje de amânare a alegerilor, în timp ce NTV-Moldova, Sputnik și Publika au adoptat tactica tăcerii. Jurnaliștii au avut comportamente similare cu instituțiile media pe care le reprezintă.

În cazul postărilor realizate de instituții, în mare parte, a fost respectat Articolul 1.8 al Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, cu excepția NTV-Moldova, care a făcut partizanat politic. Analiza postărilor mass-media relevă o atitudine neutră față de candidata de dreapta, în timp ce candidatului de stânga a fost mai mult criticat. Aceași tendință poate fi observată și în cazul jurnaliștilor. Totuși, aceștia au avut o atitudine mult mai critică față de candidații de stânga, iar în cazul jurnaliștilor de la Jurnal TV s-a observat o atitudine negativă și față de candidații de dreapta.

De asemenea, datele studiului demonstrează că metodele tradiționale de dezinformare și manipulare sunt utilizate concomitent cu cele caracteristice mediilor noi, precum rețeaua de socializare Facebook. Evidențele de trolling prin intermediul conturilor false cu afiliere politică sau cu identitate ascunsă confirmă faptul că alegerile sunt evenimente de interes, iar rețelele de socializare, în cazul de față Facebook, pot constitui un mediu propice pentru desfășurarea campaniilor de dezinformare.

Prin urmare, recomandăm:

- Respectarea normelor deontologice de către instituțiile media și jurnaliști în reflectarea alegerilor pe rețelele de socializare (Facebook). Acordarea unei atenții deosebite prevederilor Articolului 1.8 și Articolului 2.4 ale Codului deontologic al jurnalistului din RM.
- Reconceptualizarea statutului rețelelor sociale în Codul deontologic al jurnalistului, ținând cont de oportunitățile și pericolele din mediul online.
- Dezvoltarea gândirii critice a consumatorilor de informație de pe rețelele de socializare pentru a distinge procedeele de manipulare și dezinformare, inclusiv trolling-ul.
- Monitorizarea în continuare a paginilor de Facebook ale instituțiilor media și ale jurnaliștilor, inclusiv în cadrul alegerilor prezidențiale din 2020.